

ZNANSTVENI SKUP JAKOV VOLČIĆ I NJEGOVO DJELO
PAZIN, 10. 12. 1988.

U Pazinu je 10. prosinca 1988. g. priređen znanstveni skup u povodu stote obljetnice smrti Jakova Volčića (1815-1888), svećenika, skupljača narodnog blaga, prepisivača glagoljskih rukopisa, poznatog kulturnog radnika i oduševljenog ilirca i preporoditelja. Skup su organizirali Institut za slovensko narodopisje Znanstveno raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti Ljubljana, Istarsko književno društvo »Juraj Dobrila« Pazin, Katedra Čakavskog sabora Pazin i Zavod za istraživanje folkloru Zagreb. Uz brojne kulturne i znanstvene radnike skupu su prisustvovali predstavnici društveno-političkih organizacija i Crkve. Skup je svečano otvoren pjevanjem RKUD-a »Roženice« iz Pazina i pozdravnim govorom predsjednika Odbora za obilježavanje stote obljetnice smrti Jakova Volčića. Okupljeni znanstvenici iz Slovenije i Hrvatske govorili su o личности i djelu Jakova Volčića, Slovenca koji je preko četrdeset godina službovao u hrvatskoj Istri. Na skupu je pročitano dvanaest referata: Josip BRATULIĆ, Zagreb: *Jakov Volčić među hrvatskim preporoditeljima Istre*; Josip MILIČEVIĆ, Pazin: *Seosko gospodarstvo i promjene u 19. stoljeću*; Antun HEK, Pazin: *Jakov Volčić kao svećenik*; Branko MARUŠIĆ, Nova Gorica: *Volčić v Gorici 1840-1842*; Branko FUČIĆ, Rijeka: *Volčić i glago-*

ljica; Janez ZOR, Ljubljana: *Volčić in glagolica*; Darinko MUNIĆ, Rijeka: *Volčić i statuti*; Peter WEISS, Ljubljana: *Volčićeva Jezična igračica*; Alojz JEMBRIH, Ljubljana: *Jakov Volčić kao jezikoslovac*; Vilko ENDSTRASSER, Zagreb: *Istarske poslovice i izreke u zapisima Jakova Volčića*; Tanja PERIĆ-POLONIJO, Zagreb: *Jakov Volčić skupljač i zapisivač usmene poezije*; Jurij FIKFAK, Ljubljana: *Jakov Volčić in njegovo delo*.

Osvrnut ćemo se na referate koji se odnose na tematiku našega časopisa. O Volčićevu odnosu prema glagoljaškom blagu i o njegovu radu na glagoljskim spomenicima govorio je Branko Fučić. J. Volčić je cijeli svoj radni vijek proveo na glagoljaškom tlu Istre službujući u župama: Brseč, Kastav, Volosko, Veprinac, Pazin, Cerovlje i Zarečje, a glagoljske spomenike je skupljao još u ovim mjestima: Vrh, Lindar, Grdoselo, Sovinjak, Previš, Bobjun i Rovinjsko selo. Sam je svladao osnove glagoljske paleografije i stvarao kriterije za pretakanje starih tekstova iz glagoljice u latinicu. Članke o istarskoj glagoljici objavljuje u časopisu »Naša sloga« u Trstu, a građu namijenjenu objavljivanju šalje i Arheološkom muzeju i Ivanu Kukuljeviću Sakcinskom u Zagreb. Kukuljeviću je slao i originalne glagoljske rukopise (koji se danas čuvaju u Arhivu JAZU). Radio

je i za druge: za Šuleka je skupljao po Istri botaničko narodno nazivlje, za Kurelca rječnik što ga je čuo iz ustiju puka, njegovim prijepisima su se koristili i R. Strohal i M. Vladimirskij. U Zagrebu Volčića ipak ne prihvaćaju s punim uvažavanjem, zato se njegovi prijepisi glagoljskih tekstova nisu pojavili u Kukuljevićevu Arkivu. U vrijeme kad je započeo rad na glagoljskoj baštini (prije 1850.) nije u Zagrebu bilo čovjeka (osim Mažuranića) koji bi lakše i bolje od njega prepisivao glagoljske rukopise. Volčić je darovima originalnih rukopisa obogatio najveću javnu zbirku glagolitike u Arhivu JAZU, a zahvaljujući njegovim prijepisima i prečrtima istarske glagolitike sačuvani su mnogi spomenici koji su nakon Volčića uništeni ili izgubljeni.

Janez Zor govorio je o *Kvaderni kapitula lovranskog*, vrlo značajnom kodeksu koji je nastajao od 1628. godine (s prijepisima nekih starijih zapisa, od kojih je najstariji iz godine 1466). Kodeks se još 1912. godine nalazio u župnom uredu u Lovranu, gdje ga je vidio Milčetić. Nestao je tokom drugog svjetskog rata. Do sada se znalo da postoje samo dva originalna lista u trezoru Narodne in univerzitetne knjižnice u Ljubljani i Volčićev prijepis *Kvaderne* u Arhivu JAZU. Branko Fučić je na temelju čitanja tih originalnih listova, Volčićeva prijepisa i Milčetićeva čitanja u *Hrvatskoj glagoljskoj bibliografiji* pripremio za tisak rekonstrukciju teksta *Kvaderne*. Na simpoziju je J. Zor iznio podatak da je u Narodnoj in univerzitetnoj knjižnici u Ljubljani našao kompletnu *Kvadernu kapitula lovranskog*.

Darinko Munić govorio je o Volčićevoj brizi za očuvanje zakona srednjovjekovnih kvarnerskih komuna: Vep-

rinca, Kastva i Mošćenica. Zahvaljujući Volčiću sačuvan je original *Veprinačkog statuta* iz 1507. godine koji se zajedno s Volčićevim prijepisom nalazi u Arhivu JAZU. Originali *Kastavskog* i *Mošćeničkog statuta* izgubljeni su, a nije ih vidio ni Volčić. On je napravio prijepis *Kastavskog statuta* prema talijanskom predlošku i poslao ga Kukuljeviću u Zagreb. Prijepisi *Kastavskog zakona* danas su poznati u tri jezične varijante: hrvatskoj, njemačkoj i talijanskoj. Prijepis *Mošćeničkog statuta* Volčić je uradio prema Porečko–rijječkom rukopisu, hrvatskom latiničkom prijepisu iz 18. stoljeća, i poslao ga Franu Miklošiču u Beč, od njega ga nasljeđuje Vatroslav Jagić u čijoj je ostavštini prijepis i pronađen. Alojz Jembrih osvrnuo se na doprinos Jakova Volčića poznavanju istarskih govora u drugoj polovini 19. st. Volčić je preteča dijalektoloških istraživanja u Istri i jedan od prvih istraživača koji je uočio pojavu cakavizma u istarskoj čakavštini. U Bleiweisovim »Novicama« objavljivao je dijalektološke, etimološke, onomastičke, leksikografske i etnografske priloge.

Na završetku simpozija promoviran je zbornik priloga i građe *Jakov Volčić i njegovo djelo – Jakob Volčić in njegovo delo*, u izdanju Istarskog književnog društva »Juraj Dobrila« Pazin sa suizdavačima, urednik Jurij FIK-FAK; i otvorena prigodna izložba o životu i djelu J. Volčića. Po završetku simpozija organiziran je posjet Zarečju, mjestu u kojem je službovao i umro Jakov Volčić i gdje se nalazi njegov grob. Na crkvu u Zarečju postavljena je ploča na spomen stote obljetnice smrti Jakova Volčića.

Marinka Šimić